Musíme prehodnotiť úlohu Európy v novom svete – predsedníčka Metsola vedúcim predstaviteľom EÚ

Predsedníčka Európskeho parlamentu Roberta Metsola toto vyhlásenie predniesla na neformálnom zasadnutí Európskej rady vo štvrtok vo francúzskom Versailles.

Vážení prezidenti,
vážení predsedovia vlád,
vážení priatelia,

V meste Mariupol som nikdy nebola, ale jeho názov mi navždy utkvie v pamäti. Ostreľovanie pôrodnice a detskej nemocnice je čin, ktorý sa hanebne zapíše do dejín. Neľudský akt, ktorý vystihuje to, akej hrozbe čelíme.

Putinova invázia na Ukrajinu narušila mier, ktorý v Európe dlho panoval. Zmenila všetko, pravdepodobne navždy. Naša odpoveď musí byť primeraná vážnemu, skutočnému a rastúcemu ohrozeniu našej kolektívnej bezpečnosti.

Musíme prehodnotiť úlohu Európy v tomto novom svete.

Ako prvé musíme urýchlene zvýšiť naše investície do obrany a inovačných technológií a pokračovať v budovaní skutočnej bezpečnostnej a obrannej únie. Únie, ktorá bude proaktívna, flexibilná a odolná. Únie, ktorá bude schopná čeliť novým hrozbám. Znamená to, že peniaze musíme vynakladať na to, čomu veríme. Ide o reformu PESCO.

Treba zvýšiť naše vnútroštátne rozpočty a inteligentne využívať náš spoločný rozpočet EÚ s cieľom zabezpečiť, aby boli potreby v oblasti spôsobilostí pokryté tam, kde je to potrebné, kolektívnym financovaním.

Rozpočet Únie je naším kľúčovým nástrojom na posilnenie solidarity a súdržnosti.

Musíme ísť nad rámec Európskeho obranného fondu a zabezpečiť, aby rozpočet EÚ podporoval bezpečnostnú a obrannú politiku všade tam, kde to prináša pridanú hodnotu. Rozpočet musíme používať na vykonávanie Strategického kompasu a na to, aby sa obranná únia stala realitou.

Obranná agentúra a ostatné agentúry Únie pôsobiace v tejto oblasti by mali byť zahrnuté do rozpočtu EÚ. V čase, keď hľadáme spôsoby, ako prelomiť tabu a vybudovať silnejšiu európsku obranu, by sme mali znovu túto možnosť zvážiť.

Po druhé musíme zdvojnásobiť naše úsilie o zníženie energetickej závislosti od Kremľa.

Naším bezprostredným cieľom musí byť energetická bezpečnosť. Bezpečnosť sa zakladá na diverzifikácii – našich zdrojov energie, dodávateľov a dodávateľských trás.

V tejto kríze musíme pamätať na to, že energia je a vždy bola politickou otázkou. Rusko to už pochopilo pred rokmi.
Nastal čas, aby Únia vyslala jasný signál tým, že:
- obmedzí dovoz ruského vývozného tovaru vrátane plynu, ropy a uhlia;
- preskúma osvedčenia udelené ruským energetickým spoločnostiam;

- sa bude zaoberať možnosťami skladovania plynu, spoločným obstarávaním plynu, spoločnými mechanizmami financovania;
- zvýši podiel nízkouhlíkovej a obnoviteľnej energie v našom energetickom mixe prostredníctvom rýchlejšieho vykonávania balíka Fit for 55.

Naším cieľom musí byť budúcnosť bez akýchkoľvek dodávok plynu z Ruska. Je to ambiciózne, ale nevyhnutné.

Európsky parlament je rozhodným zástancom cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, posilňovania prepojení medzi členskými štátmi, zvyšovania našej skladovacej kapacity a znižovania závislosti od jednotlivých dodávateľov. Tieto opatrenia môžu EÚ pomôcť nahradiť ruský plyn a do roku 2030 rýchlo zvýšiť podiel našich vlastných zdrojov energie. Je zrejmé, že na to, aby sme dosiahli naše ambiciózne ciele v oblasti klímy, musíme prejsť z fosílnych palív na udržateľnejšie a čistejšie zdroje energie, obnoviteľné zdroje, vodík, ale aj na bezpečnú a modernú jadrovú energiu.

Základom je, aby sme sa nenechali vmanipulovať do situácie, keď budeme nútení financovať bomby padajúce na Ukrajinu.

Musíme sa zaoberať zvyšujúcimi sa cenami energie a tým, aké kroky možno prijať na ich zmiernenie.

Musíme byť schopní vysvetliť tieto kroky aj našim občanom. Obzvlášť v tomto bode sa môžete spoľahnúť na to, že Európsky parlament a naši poslanci pomôžu šíriť posolstvo Európy.

Po tretie musíme viac hovoriť o potravinovej bezpečnosti. Táto sa musí stať súčasťou našich diskusií o strategickej autonómii Európy. Naše dodávateľské trasy musia byť jasnejšie a silnejšie.

Po štvrté – to, čoho sme doposiaľ svedkami, pokiaľ ide o európsku koordináciu, solidaritu a jednotu, nemá obdobu – a musí byť vzorom pre náš ďalší postup.

Členské štáty boli na čele úsilia, vďaka ktorému naše komunity a rodiny už prijali viac než 2 milióny Ukrajincov. Tvrdé sankcie sme spojili s praktickou solidaritou, a otvorili sme tak Ukrajincom naše domovy i srdcia. Ukázali sme Európu v tom najlepšom svetle.

Naše činy idú ruka v ruke s našimi slovami. Ukrajine sme poskytli pomoc, zbrane a otvorenú európsku perspektívu kandidatúrou na vstup do Únie, čím sme jej poskytli nádej na zakotvenie jej európskej budúcnosti. Musíme tiež viac pomáhať susedným krajinám v ich snahe vyrovnať sa so súčasnou situáciou, konkrétne Moldavsku a Gruzínsku.

Nemôžeme ponechať Ukrajinu osamotenú. A som si vedomá osobného záväzku všetkých okolo tohto stola, že sa tak nestane. Putin podcenil naše odhodlanie takmer do tej miery, ako podcenil nezlomnosť a odpor Ukrajincov.

Musíme byť rovnako nezlomní, ako ukrajinský ľud. Vieme, že Putin sa v Kyjeve nezastaví, rovnako ako sa nezastavil na Kryme. Taktiku, ktorú vylepšil v Sýrii, naplno použil v Európe. Naše úsilie o to, aby sa to stalo jeho najosudovejšou chybou, je správne.

Naše sankcie musia mať aj naďalej tvrdé dôsledky. Kremeľským oligarchom treba zabrániť v prístupe k pohodlnému životu, na ktorý si v Európe zvykli. Naše podniky už nesmú expandovať do Ruska. V tejto súvislosti zohral veľkú úlohu tlak verejnosti, ale ak ochabne, musíme byť pripravení. Zároveň musíme zabezpečiť, aby kryptomeny alebo nové nástroje finančných technológií neponúkali možnosť úniku.

Putina to musí bolieť a musíme byť pripravení na to, že to bude bolieť i nás. Je to však cena, ktorú musíme na tomto rázcestí európskych dejín zaplatiť, a myslím, že naši ľudia sú na to pripravení.

Keďže náklady Putinovej vojny dopadajú na naše komunity, musíme byť pripravení zabezpečiť Európe hospodársky základ. Znamená to reštrukturalizáciu a nové investície do výskumu a surovín – pričom veľmi významný je zákon EÚ o čipoch navrhnutý Komisiou – ale vyžaduje si to aj pomoc podnikom, od ktorých očakávame, že sa už nebudú orientovať na Rusko, a znásobenie úsilia v oblasti digitálnej a ekologickej transformácie. Naša zelená dohoda nie je iba o klíme, ale aj o bezpečnosti. Musíme tiež spolupracovať na celosvetovej úrovni, aby sme zabezpečili demokratickú alianciu na ochranu našej digitálnej autonómie.

Dovoľte mi spomenúť aj informačnú vojnu, ktorej čelíme. Nielenže musíme posilniť našu kybernetickú obranu, ale musíme zabrániť tomu, aby sa boj Európy proti Putinovi vykladal ako boj proti samotnému Rusku. Nádejou na zmenu sú Rusi, ktorí sa stavajú proti Putinovi i pod hrozbou väzenia. Stoja na správnej strane dejín. Na našej strane.

Záverom treba jasne vyhlásiť: to, čo Putin a Lukašenko robia na Ukrajine, je zločin. Je to vojnový zločin. Rozvracia to demokratický svetový poriadok a keď dozrie čas, príslušné osoby sa budú musieť zodpovedať pred medzinárodným trestným súdom. Zavŕši sa tým víťazstvo ukrajinského ľudu, právneho štátu a nášho spôsobu života založeného na pravidlách.

Ďakujem Vám.